

TRANSCRIPCIÓ EN BRUT

Aquesta transcripció està pendent de verificació i correcció. Pot contenir, doncs, errades de fidelitat i incorreccions lingüístiques i no es pot considerar com una publicació oficial

Fitxer 01

Comissió d'Investigació sobre el Fraud i l'Evasió Fiscals i les Pràctiques de Corrupció Política

X legislatura / Cinquè període / 23 de desembre de 2014

Comissió d'Investigació sobre el Fraud i l'Evasió Fiscals i les Pràctiques de Corrupció Política

Presidència de David Fernández i Ramos

Sessió núm. 23

SESSIÓ NÚM. 23

La sessió s'obre a **. Presideix David Fernández i Ramos. Assisteix la Mesa el lletrat Francesc Pau i Vall.

Hi són presents els diputats Meritxell Borràs i Solé i Roger Montañola i Busquets, pel G. P. de Convergència i Unió; Oriol Amorós i Capdevila i Sergi Sabrià i Benito, pel G. P. d'Esquerra Republicana de Catalunya; Maurici Lucena i Betriu i Jordi Terrades i Santacreu, pel G. P. Socialista; Josep Enric Millo i Rocher i Santi Rodríguez i Serra, pel G. P. del Partit Popular de Catalunya; Joan Mena Arca i Marc Vidal i Pou, pel G. P. d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa; Carlos Carrizosa Torres i José María Espejo-Saavedra Conesa, pel G. P. de Ciutadans, i Quim Arrufat Ibáñez i Isabel Vallet Sánchez, pel G. Mixt.

Assisteix/-en a aquesta sessió...

ORDRE DEL DIA DE LA CONVOCATÒRIA

Punt únic: Compareixença del síndic de greuges davant la Comissió d'Investigació sobre el Fraud i l'Evasió Fiscals i les Pràctiques de Corrupció Política (tram. 357-00876/10) Comissió d'Investigació sobre el Fraud i l'Evasió Fiscals i les Pràctiques de Corrupció Política. Compareixença.

El president

Bon dia a totes i a tots. Si els sembla, comencem la sessió, hi ha una sol·licitud d'ampliació de la documentació per les tasques de la Comissió, volen que la votem abans?, senyor Marc Vidal? Entenc que és del fruit del debat d'ahir amb l'exfiscal en cap, senyor Mena, que reclamen la documentació relativa al cas Banca Catalana al Tribunal de Justícia de Catalunya, l'informe sobre el cas Banca Catalana al Banc d'Espanya i els informes fiscals sobre el cas Banca Catalana de l'Agència Estatal d'Administració Tributària. Ho poden donar per unanimitat? (*pausa*), sí? Doncs queda aprovada la sol·licitud de documentació i ens hi posarem de seguida.

Compareixença

del síndic de greuges (tram. 357-00876/10)

Passem a l'ordre del dia: agrair avui la presència del síndic de Greuges, com vostès saben; també agrair a tots els compareixents d'aquest mes de desembre que heu buscat un espai a l'agenda, eh?, fora pràcticament de les previsions de comunicació en quinze dies, doncs de seguida va mostrar la seva absoluta disponibilitat a comparèixer, li donem la benvinguda novament i té la paraula inicialment per un torn de vint minuts, l'il·lustre senyor Rafael Ribó, benvingut i gràcies.

El síndic de Greuges (Rafael Ribó i Massó)

Gràcies, president. No crec que arribi a emprar els vint minuts, malgrat que d'acord amb el títol de la Comissió que varen constituir, possiblement segons quins temes i camins, diguéssim, podríem estar parlant hores i hores, jo crec que en honor i de cara al rigor, intentaré ser el més concís possible, dividint la meva intervenció en dos apartats.

El primer, El síndic de Greuges i tot el que pot significar propostes per combatre les males pràctiques administratives que poden derivar en corrupteles o corrupció i el segon, les propostes que com a Síndic de Greuges vàrem aportar a les trobades que va convocar el president de la Generalitat als màxims organismes de control de cara, també, al combat per la regeneració democràtica i els posaré un corol·lari que pertany molt al patrimoni d'aquesta casa, el que podria significar l'anàlisi del que ja no el Síndic de Greuges, sinó el Rafael Ribó com a parlamentari havia dut a terme en diverses legislatures.

Nosaltres considerem que el Síndic de Greuges està creat, precisament, com a *ombudsman*, la tradició dels *ombudsman*, com a institució de garantia dels drets davant de les administracions, amb l'afegitó que va fer el legislador de Catalunya, de forma pionera, també davant de les empreses privades que donen serveis d'interès general, però amb un encàrrec original, que marca una mica la pauta de tots els *ombudsman*, el que va fer el rei de Suècia l'any 1810, a partir de la Constitució de 1809, el primer *ombudsman* del món, que era combatre la mala administració. I mala administració ja no és avui un terme despectiu o una mena d'insult o..., és un tema tècnic institucional per precisar quin tipus de conductes administratives són rebutjables i superables.

El que a vostès els interessa com a Comissió, han d'esmolat quins aspectes de la mala administració dona lloc a corrupteles o corrupcions. Perquè se m'entengui, poden haver pràctiques plenament legals que siguin de mala administració, no s'acaba el control d'òrgans com el Síndic o els *ombudsman* en dir: això està a les lleis, és legal, perquè pot ser una cosa perfectament legal i que en canvi topi amb qualsevol principi ètic, de rigor, de bona administració i podria donar-los molts exemples, perquè a més, vindrien alimentats per la tasca quotidiana d'evacuar totes les queixes o actuacions d'ofici que es plantegen a la institució o a altres institucions similars.

Els meus predecessors, per tant, són autors d'un conjunt de resolucions i informes com els que jo he continuat en nom de la institució, que van farcits de mostres del combat per la bona administració i en contra de la mala administració. Jo, cada matí, encara, signo resolucions, cada matí, de feina, evidentment, signo resolucions recordant el deure legal de resposta. Què vol dir, això?, que encara avui, les administracions, o algunes administracions, o alguns casos d'algunes

administracions, doncs es gronxen i no responen a les demandes de les persones que són administrades, quan tenen tot el dret a la resposta, malgrat, poso el cas exagerat, que no tingui cap dret en el que planteja.

O no és rar, encara, això no passa cada dia, però passa sovint, que el Síndic hagi d'intervenir quan hi ha càrrecs públics que no obtenen informació i se'ls nega l'accés a la informació –passa també ara, malgrat que em puguin dir que acaba d'entrar, de ser aprovada la Llei de transparència i accés a la informació–, i és imprescindible que algú que vulgui exercir la tasca de control democràtic perquè ha estat elegit per això, disposi de la informació.

Encara que a vegades passi, el que jo he explicat tantes vegades en aquesta casa, el que en el canvi de truita de vegades de vegades el que està a l'oposició demana una informació que li nega l'equip de Govern local i al cap d'uns anys és al revés, el que estava a l'oposició està a l'equip de Govern local i arriba la queixa dels que estan a l'oposició que demanen que se li doni una informació que li nega l'equip de Govern local corresponent.

Molt sovint, emetem resolucions demanant una netedat, objectivitat i transparència en la contractació pública, demanant que s'actui en el que és execució subsidiària, que es vagi més enllà de les multes coercitives. Hi ha accions d'urbanisme manifestament il·legals, en aquest cas, i en aquest cas sí que és d'il·legalitat, hi ha instruments per combatre-les i ens trobem, massa sovint, respostes o d'anar deixant passar el temps o d'entrar només en la fase de multes quan hi ha una actuació que es pot realitzar d'immediat per part dels poders que tenen aquest encàrrec.

També, de resolucions que afecten els concursos de selecció de personal i de transparència en l'accés o en el bon govern de la Funció Pública, temes que afecten el principi d'igualtat i el tracte dels que estan a les administracions sobre les persones administrades, especialment quan no hi ha regulació objectiva de decisions, quan no hi ha períodes suficients per plantejar observacions o al·legacions i amb el mur final, que el que els parla creu que algun dia l'haurien d'enderrocar, de l'anomenada presumpció de veracitat. Per nosaltres, cada vegada més, a mesura que avancem en els canvis tecnològics, és un anacronisme que la paraula de la Funció Pública valgui més que la paraula de la persona i que no ens

veiem obligats a demanar més proves, per qui té més mitjans per portar-les que no pas aquella persona que s'ha trobat en aquella situació.

Torno a dir, això és legal, però per nosaltres pot ser una font molt gran de mala administració, quan no d'abús d'autoritat, quan no n'hi ha, d'inici de corruptela. Això va dur al Síndic a elaborar el seu dia, fa molts anys ja, en el primer mandat que vaig tenir l'honor de presidir, a elaborar un codi de bones pràctiques administratives, és un codi que s'inspira en el codi europeu de bones pràctiques administratives. Jacob Söderman, el primer Defensor del Poble de la Unió Europea, hi ha hagut dos més, ja, va plantejar al Parlament Europeu un codi de bones pràctiques que va ser aprovat solemnement i Catalunya va tenir l'afany i l'honor de ser de les primeres democràcies que, inspirant-se en aquell codi, es va reproduir amb una adaptació a les competències i al marc legal català amb una sèrie de principis que desenvolupaven aspectes del codi europeu.

Encara avui i cada vegada més, apliquem aquest codi, es va estenent i es va acceptant per part de les administracions i és –si ho llegeixen en negatiu i no el vaig a explicar perquè em remeto a que en puguin disposar, com tots els nostres materials, estan al web en diversos idiomes– a, si els llegeixen en negatiu, extrauran pràctiques que hem de combatre perquè no es doni corruptela o corrupció.

Un apartat subsidiari del codi són les anomenades cartes de serveis, tant de bo totes les administracions elaboressin el seu propi menú de carta de serveis d'explicitar, publicitar i difondre a què es comprometen davant de la ciutadania des del temps d'espera, que és una cosa tan senzilla com això, fins al rigor en la resposta, el que significa l'atenció i un llarg etcètera. I tant de bo totes les que tenim carta de serveis féssim anualment –com intenta fer el Síndic amb l'informe que els presenta anualment en aquesta casa– un balanç d'on hem fallat i perquè hem fallat i què ens proposem per superar les falles que hem comès sobre les cartes de serveis. Per tant, parlem no d'una declaració d'intencions, parlem d'una definició el més precisa possible i tan quantificada com sigui possible, perquè fins i tot els números ens ajudin a fer els balanços que siguin molt identificables.

Fa molts anys –crec que són cinc, ja–, que en aquesta casa es va rebre informes i recomanacions del Síndic de Greuges per un dret que encara no està del tot implementat a Catalunya, ni a Espanya, que se'n diu dret d'accés a la informació.

Sóc conscient i coneixem i a més se'ns ha encarregat una tasca important, de l'aprovació recent de la Llei de transparència i d'accés a la informació i hem de dir i ho vaig dir també a la compareixença que vàrem fer en la comissió corresponent per parlar d'aquest tema, que aquest és un pas endavant, com el que també es va donar a les Corts Generals amb la legislació espanyola, que es va anticipar a la catalana i igualment quan el Síndic de Greuges de Catalunya va ser convocat per la Comissió del Congrés dels Diputats per comparèixer sobre el tema, a partir dels nostres informes, van dir, van començar subratllant que això era un pas endavant.

No abandonin l'afany i la voluntat d'anar encara més lluny en aquest tema. No s'ho llegeixin com cap crítica, mai farem prou d'accés a la informació. Més que de transparència, encara, falta una dimensió importantíssima, que no la tenim perquè som relativament novells en democràcia, després de la llarguíssima nit de la dictadura franquista, que és la cultura de fer ús del dret a l'accés a la informació. I el Codi Europeu d'Accés a la Informació posa tanta o més importància a les tasques de promoció, d'educació i de pedagogia dels drets d'accés, que la mateixa regulació de què son els portals de transparència, què han d'incloure, quins són els òrgans de control. Tot això, que és molt important, podia quedar molt disminuït si no hi ha una educació universal des del màxim governant fins qui sigui, a que el que significa el dret d'accés i l'ús del dret d'accés.

I això, el Síndic ho ha plantejat tant per les administracions, com per les empreses privades que donen serveis d'interès general i jo els afegiria, com han fet vostès a la llei, a tot àmbit de la societat que tingui algun interès públic i per tant, en forma de subvenció, en forma de derivació, en forma de contractació, tingui una connexió amb l'àmbit públic.

El Síndic porta molts anys insistint en que cal lideratge, pedagogia i celeritat en la solució de qualsevol conflicte que sorgeixi en tots aquests temes per part dels governants i això també és bona administració. Per una banda, començant per l'escola, fins l'aprenentatge de la gent més gran, imbuint valors del que significa democràcia, del que significa participació i el que significa transparència, però també en les actuacions administratives...

Fitxer 2

...mostrar aquest lideratge, aquesta pedagogia i aquesta celeritat. Hem viscut, i continuem vivint –i jo crec que és demagògic esquinçar-se, segurament, les vestidures– l'aparició judicial de casos de corrupció. La corrupció és tan antiga com la humanitat. El que és absurd és fer discursos, com Rousseau i Emile, com si ara de cop i volta haguessin trobat una vareta màgica que..., «no s'amoïnin, que això de la nit al dia canviarà». Els ho dic després de tot el que els he citat i els he animat a continuar aprofundint en tots els mecanismes de control. Però, en canvi, el que no és tan antic com la humanitat és que quan tenim indicis de corrupció o de corrupció, o els aparquem o passem mesos o anys on no es prenen decisions.

I el síndic ha recomanat –i després entraré en concret en el tema de les trobades presidides pel president actual de la Generalitat– la màxima celeritat en els actuacions per combatre la corrupció –també per la via judicial–; des dels debats que es tindran –es tenen i es tindran; i no es trobarà tampoc una sola solució, sinó que caldrà anar-la adaptant pel que significa un imputat–, les responsabilitats dels càrrecs públics quan es centra en aquest domini, la celeritat en l'actuació de la justícia –no és cap [# 00.01.30] reiterar una vegada més que una justícia lenta no és justícia–, fins al combat dels qui difonen falses informacions per confondre o per crear més demagògia sobre la corrupció.

Els parla un síndic que ha demanat al Defensor del Pueblo –per donar-los un exemple– que aclareixi amb el ministre actual d'Interior si hi havia o no hi havia determinada actuació delictiva per part d'un alt càrrec públic, com és l'alcalde de Barcelona, amb un compte a Suïssa, amb frau fiscal. Perquè si hi han proves d'això, hauria d'haver ja actuació judicial. I si no n'hi han, hauria d'haver combat frontal amb qui ho va difondre. I si ho va difondre, té proves que les ha extret d'un àmbit governamental, s'han d'assumir responsabilitats. Fem molt mal a la democràcia quan impunement ens podem permetre, des de càrrecs de molta responsabilitat, actuacions com la que estic citant. Això és el que vol dir el síndic per lideratge, pedagogia i celeritat.

I fan falta, per descomptat, compromisos públics. Que de la mateixa forma que els deia que els compromisos que surtin en les cartes de serveis siguin quantificables i valorables amb una periodicitat, el mateix demanaria en qualsevol compromís que

es vagi prenent sobre aquesta temàtica o, per exemple, sobre les que vostès acabin proposant quan la tasca d'aquesta comissió arribi a bon port.

Entro en el segon apartat. Nosaltres vàrem ser convocats a unes reunions al Palau de la Generalitat, amb els màxims organismes de control, per fer un conjunt de reflexions en matèria de regeneració democràtica. No vam dubtar ni un instant a acceptar la invitació. Venia de la màxima autoritat del marc democràtic català. Hi havien totes les garanties per a l'expressió, per part de les diverses institucions convocades, i amb tota la transparència del món ens vàrem plantejar assistir a aquestes reunions i anar a desenvolupar aquelles coses que fossin útils per a la democràcia; a partir d'una demanda elemental, que esperàvem que d'aquelles reunions sortís un compromís ferm..., i lleigeixo una nota de premsa emesa pel síndic: «Un compromís ferm en el control públic d'organismes per combatre la corrupció i les corrupteles.»

Nosaltres vàrem lliurar, el 22 de febrer de 2013, un document on hi ha les propostes del Síndic de Greuges de Catalunya per a aquestes reunions. No sé si el Parlament disposa de la informació puntual d'aquestes reunions, més enllà de les reflexions que va presentar el Govern a la cambra. El tenen a la seva disposició per si interessa a la comissió.

En aquest document dèiem que era una síntesi, el resultat de les experiències acumulades al llarg dels anys per part del síndic, i que, per tant, responent a la demanda del president, subratllant la importància del tema i de començar per l'educació, demanàvem que les institucions es comprometessin a liderar aquest combat. Conscients, ho torno a dir, que no inventàvem res de nou, que no començàvem res de nou –no es creguin a ningú que aparegui ara com qui..., portant-ho a terme tot de cop i volta; tots vostès representen formacions polítiques en les quals hi han milers de persones que dediquen més hores que un rellotge a l'interès general i poden anar amb el cap ben alt en el plantejament d'aquesta cultura democràtica–, sinó que del que es tracta és, sabedors de la qualitat dels humans i d'on podem fallar, de veure fins a quin punt podem anar millorant i aprenent de gent que té més experiència democràtica que nosaltres en òrgans de control, per combatre la corrupció o les corrupteles. I, a més, conscient que el binomi institucions/societat és indestruïble; que allà on pugui haver irregularitat també podem furgar d'on sorgeix la irregularitat, sota l'aixopluc d'una institució,

però promoguda des d'instàncies socials. I que, per tant, l'educació, la pedagogia, el lideratge també s'han d'exercir de cara a tots els que formem part d'una determinada societat, com és al nostre cas Catalunya.

Demanàvem, en aquest escrit, que es tingués molt en compte..., ho vam concentrar en dos grans capítols. Un capítol sobre el que és l'accés de la informació i la transparència, cosa que vostès han legislat. I l'altre, sobre les bones pràctiques administratives. Demanàvem que hi hagués accés de tothom a la informació pública, que no calgués cap motivació per a aquest accés. En principi –vostès ho saben–, ha superat el codi europeu, que ja no és només canal d'ús per part de les persones interessades, sinó per part de tothom. Que hi entrés tota activitat pública, en aquest camp d'accés. No hi hauria d'haver cap exclusió, com reiterava en el Congrés –encara que s'escapa de les nostres competències, però allà vaig ser cridat i ho reitero aquí–, des de la Corona fins a l'últim àmbit institucional, en tots els seus racons, passant per aquesta mateixa casa; no hi hauria d'haver cap mena d'espai públic que no fos accessible en aquesta demanda d'un dret elemental.

Que comportés tota mena d'informació; també les informacions preparatòries de les decisions –i els estic repetint criteris aplicats per les democràcies més avançades i que estan en els codis més avançats al respecte; això ho plantejàvem a la reunió del 2013–; amb la màxima rapidesa; amb una gran facilitat i gratuïtat quan no impliqués un determinat àmbit de despesa pública pel volum excessiu en la demanda d'informació. Que pràcticament no hi hagués camp a la denegació de l'accés. Com diu el codi europeu, que l'excepció fos la *rara avis*, supertaxada i superdefinida amb els criteris europeus. Que, evidentment, es pogués conciliar amb la intimitat en la producció de les dades personals, amb el dany efectiu, practicant vies com l'anonimització, etcètera. I que sobretot es tingués cura amb els usos dels mitjans electrònics. Podem assistir a la paradoxa que el dret d'accés i la transparència la contemplem com un pas endavant, amb una escadussera conseqüència de resultats, en una societat, com s'ha vist en el cas Snowden, que potser fins i tot la [# 00.08.36], que s'entén ara, pot ser escoltada des de molts quilòmetres de distància d'on som ara, per persones o per institucions sobre les quals no hi ha cap mena de control.

I en segon lloc, subratllàvem en aquesta reunió, en aquest document, tot el que ens semblava més important del codi de bones pràctiques. Parlàvem del control sobre les subvencions; sobre el que significa la publicitat de les institucions; sobre els processos de selecció; sobre les llicències; sobre els criteris objectius en les decisions; sobre els indicadors de qualitat de serveis; sobre les incompatibilitats; sobre les respostes expresses amb què he començat la meva intervenció; sobre fugida a resolucions estandarditzades; sobre el raonament en tot diàleg amb els administrats; sobre la diligència; sobre els terminis; sobre els fonaments de fets jurídics; sobre l'actuació dels òrgans jurisdiccional en els casos precisos; sobre la falsa concepció de discrecionalitat que porta abús; sobre el que són els criteris d'interpretació, amb la seva transparència i la seva publicitat.

Això va donar lloc a un document –«això», perdó: totes les discussions dels diversos òrgans de control i el que va portar també el síndic–, que sí que em consta que va ser presentat en aquesta cambra per part del president de la Generalitat –sota la seva exclusiva responsabilitat, com ell va plantejar en aquelles reunions, però que a mi em sembla que també és una bona guia que tinguin en compte–, que parlava de transparència, de contractació pública, dels procediments de l'Administració de la justícia, de les mesures de reforçament de la transparència en la gestió dels partits polítics, de potenciar els òrgans de control i de fer de la regeneració democràtica una responsabilitat social.

Permetin-me que d'aquests els en subratlli un, perquè està molt a les seves mans: l'enfortiment dels òrgans de control. Alguns de vostès potser eren presents quan el que els parla va ser convocat per comparèixer sobre l'elaboració del que era aleshores la Llei de l'Oficina Antifrau. Si tenen la paciència o els pot interessar veure-ho, poden repassar la intervenció que jo vaig fer en aquella sessió, molt similar, si no idèntica, a la que va fer el síndic major de la Sindicatura de Comptes.

I jo els feia dos prec. Primer: enforteixin la Sindicatura de Comptes. És un òrgan que hauria de ser molt potent, més potent del que és ara encara, per emetre els dictàmens corresponents de control dels comptes públics. Aleshores, recordo que parlàvem –correguin-me, perquè ara segurament ho hem escurçat– de quatre i cinc anys d'endarreriment; segur que no era imputable a ningú dels responsables de la Sindicatura de Comptes, que han estat de tot l'arc parlamentari. Per tant, que ningú busqui ara com pengem la llufa a aquest o a l'altre, però mancava una

creença real –i pot continuar-hi mancant–, traduïda en mitjans. L'òrgan de control dels comptes públics és vital per al que vostès tenen encarregat, perquè és on pot haver major transparència en el que es busca, de cara a de debò enfortir el que la democràcia pugui anar tapant –el que mai taparem, evidentment, del tot–, que és la possibilitat de la corrupció o de la corruptela.

I la segona mesura: que hi hagi més celeritat en el trasllat a la justícia. El síndic no pot entrar en el [# 00.12.32 *hardcore*], en el cor central del poder judicial. Com saben vostès perfectament, només hi han *ombudsmen* en el món que ho poden fer; un, un sobretot, el suec, que té per encàrrec inicial aquesta funció també jurisdiccional –en part, el polonès s'hi ha inspirat, però no ha tingut un recorregut tan llarg. No és segurament homologable als *ombudsmen* aquesta facultat. Sí que podem entrar en abans i després del principi de contradicció judicial: queixes que ens arriben de per què no hi ha la vista que ja fa tant de temps que hauria d'haver-se celebrat, o perquè no s'ha aplicat la sentència que fa tant de temps que s'hauria d'haver aplicat. Sí que podem dir, com a recomanació, que hauria d'haver major celeritat en l'accés a la justícia, com fem des de la nostra institució. A la primera de canto que nosaltres veiem indicis fefaents d'un il·lícit penal, va directíssimament a mans de la fiscalia i del poder judicial. I ja ho he dit abans: demanant al mateix temps que hi hagués, per part dels òrgans judicials, mitjans i la màxima celeritat.

I el corol·lari final. El que els parla crec que pot dir, amb molta humilitat, que tota la seva vida parlamentària va tenir com a un dels elements fonamentals defensar l'ètica, la transparència, la bona administració –ni idea aleshores de les funcions del síndic ni cap pretensió al respecte– i el combat a la corrupció. Els diré només, com a element historicocronològic, que jo vaig ser qui vaig portar, a una sessió de control del Govern, el tema de Banca Catalana, l'any 1983, en aquesta cambra. Ho tenen tot al diari de sessions; des de les primeres preguntes en els debats de política general del 82, fins al que els acabo de citar i molt més, i una llista bastant àmplia d'altres casos que afecten diversos partits polítics, no només el que governava aleshores a Catalunya. Ho tenen en el diari de sessions, i com poden comprendre, perquè algú m'ho ha preguntat, no solament no tinc cap interès a amagar-ho...

Fitxer 3

...no me n'avergonyeixo gens, sinó que els ho deixo a la seva disposició per a qualsevol element de treball que poguessin decidir.

Gràcies.

El president

Moltíssimes gràcies, síndic. És el torn dels grups parlamentaris i, en primer lloc, de l'il·lustre diputat Oriol Amorós, del Grup d'Esquerra Republicana. I, quan falti un minut, l'avisaré.

Oriol Amorós i March

Gràcies, president. Gràcies, senyor Ribó, per la seva compareixença, per les informacions que ens ha donat i sobretot per la seva constància en el combat contra una mala administració.

Bé, de fet, jo el que tenia previst era començar per aquest últim que vostè ha anomenat corol·lari per la seva etapa perquè aquests dies tots els diputats d'aquesta comissió, doncs òbviament estem revisant documentació de fa uns quants anys en aquesta cambra i vostè ha estat diputat, si no ho tinc mal anotat, des de l'any 80 fins a la legislatura que comença el 95 –em sembla que també la va acabar–, per tant, ha estat diputat de l'oposició durant tots els anys del Govern Pujol. L'objectiu de revisar tots aquests fets passats no és de fer una revisió o un simple judici d'aquests fets passats, sinó de prendre'n notes i aprendre, aprendre per canviar.

No sé si vostè coincideix en l'anàlisi que potser amb el cas Banca Catalana és on comença tot. Si amb el cas Banca Catalana potser i sobretot amb la sentència absolutòria..., que ahir teníem aquí el fiscal Mena i que ens deia: «Ningú ha establert mai una veritat judicial que allò que deia l'escrit dels fiscals no fos cert.» I que, a més a més, ens deia que creia –tenia la ferma convicció– que la majoria dels magistrats que varen votar l'absolució en aquella sala de l'Audiència de Barcelona, trenta-tres a vuit, no havien llegit els papers i no havien debatut a l'entorn de la veracitat dels fets, sinó a l'entorn de la tipicitat de la pena.

Per tant, jo no sé vostè, que ha estat analista polític i actor polític, actor polític de l'oposició i, a més, molt constant en la denúncia d'aquest tipus de temes durant tots

aquests anys, si té la sensació que en aquell moment, en aquella sentència, és on va començar una certa sensació d'impunitat o una certa sensació que s'havia fet grossa i que no passava res, i que si això tenia una conseqüència respecte a les relacions de poder que s'establien a Catalunya, les pràctiques d'exercici d'aquest poder, la sensació que a l'entorn del president Pujol hi havia una certa màniga ampla, una certa possibilitat de fer el que fes falta.

Hi ha hagut qui ha escrit que això s'incrementa als anys noranta, hi ha hagut qui ha escrit que tots els casos que surten ara relacionats amb comissions, amb evasió, amb frau per part de membres de la família Pujol, doncs aquesta sensació d'impunitat després, en els anys noranta, és quan creix de forma important i és en els anys en què hi ha un paper central de la figura del president Pujol en la política espanyola, on fa un paper d'estabilitzador, on fa un paper en el qual..., de molta influència, de molta capacitat de negociació, tant amb el PSOE, la primera meitat dels anys noranta, com amb el PP, la segona meitat. Són els anys en què el fiscal Villarejo diu. «A mi em varen dir que no investigués. A mi els governs del PSOE em varen dir que no investigués Pujol.»

Per tant, en aquell moment no sé vostè també com a actor de l'oposició en aquell moment, quines facilitats tenien en treball, en el control de l'activitat del Govern o quines dificultats tenien; si creu que el funcionament era de democràcia avançada o de democràcia d'aprenents. Quina relació observava entre el poder i els mitjans durant aquest temps, perquè una de les coses que intuïm arran del que veiem, arran del que surt ara, arran del que llegim, és que hi havia un cert entorn que facilitava la impunitat basat, per una banca, cas Banca Catalana com un precedent molt fort, les relacions de poder, un repunt, un precedent molt fort, les dificultats del treball d'oposició, les dificultats dels treballs dels mitjans. I com analitza vostè també la barreja que es va fer, en aquells anys també, que tot atac a la política que es feia era..., o si tot atac al Govern o tota acció de control, en lloc de ser vist com una acció de transparència, era vist com un atac a Catalunya. Aquesta confusió Pujol-Catalunya, quins efectes té també en la sensació d'impunitat.

Bé, em diuen que em queda molt poc temps, jo li volia demanar un segon àmbit de preguntes que era que ens ajudés a construir una certa taxonomia de la corrupció a partir de l'acció del síndic. Vostè ja ho ha estat explicant, el síndic és el que lluita contra la mala administració i, per tant, recull les queixes dels administrats. I és

aquí on li volia fer un seguit de preguntes. Només esmento aquesta possible taxonomia a partir de les demandes que vostès veuen, no? Un primer paquet a l'Administració local. Aquí hem treballat amb el professor Ramió, per exemple, sobre el tema de contractació de persones, sobre el tema de contractes públics, tant pel que fa..., bé, vostè ha esmentat... O sigui, en l'àmbit local, els punts on les seves queixes detecten corrupció, li ho pregunto, són contractació a persones, contractes públics, llicències i urbanisme? Aquests serien els grans temes. Creu que hem d'ampliar l'àmbit d'estudi? I en l'àmbit Generalitat, també, contractació de persones, contractació pública, regulació de mercats en aquells àmbits en què..., per exemple, mercat de les inspeccions tècniques, industrials, de seguretat industrial o de vehicles, llicències d'activitat i urbanisme també. Són aquests els àmbits on hi ha l'origen? No la causa, la causa pot ser finançament de partits polítics, enriquiment personal, etcètera, però el mecanisme de corrupció, aquesta taxonomia s'adiu al que veu el síndic en les queixes que rep dels ciutadans o voldria ampliar-la?

Gràcies.

El president

Moltes gràcies, diputat. En nom del Grup Parlamentari Socialista, té la paraula l'il·lustre diputat Jordi Terrades.

Jordi Terrades i Santacreu

Gràcies, president. També agrair la intervenció del senyor Ribó, el Síndic de Greuges de Catalunya, i les reflexions no només avui, sinó que ha anat fent en exercici del seu càrrec al voltant d'algunes de les problemàtiques que avui ens afecten.

Jo dividiré aquests cinc minuts en preguntes concretes respecte a alguns dels temes que ell ha plantejat i també alguna pregunta al voltant del fet que provoca la constitució d'aquesta..., o el desencadenant que provoca la constitució d'aquesta comissió, que no és altre que la confessió el 25 de juliol del president Pujol que la seva família havia tingut diners a l'estranger sense declarar.

A mi m'interessaria..., començaré per la primera part, té a veure amb tot allò que fa referència a la transmissió d'uns determinats valors, la cultura..., el dret de l'accés a la informació que ens plantejava el senyor Ribó. A Catalunya tenim tres

organismes que formalment han de vetllar per la transparència dels processos contractuals i altres qüestions que afecten l'Administració pública, que és la Sindicatura de Comptes, la Sindicatura de Greuges i l'Oficina Antifrau, bàsicament, més enllà del poder judicial. A nosaltres ens interessaria saber si hi han ciutadans i ciutadanes del país que fan denúncies directament a la sindicatura que puguin estar relacionades amb temes de males pràctiques, corrupteles i corrupció; si hi ha coordinació entre aquestes tres institucions que emanen del Parlament, que és l'oficina que vostè dirigeix, la Sindicatura de Comptes i l'Oficina Antifrau; i quin nivell de relació i col·laboració..., o si fins i tot poden haver-hi situacions d'interferència entre aquestes tres institucions.

Una valoració una mica més aprofundida de la que ens ha fet respecte a les lleis de transparència que s'han aprovat, tant al Parlament de Catalunya com al Congrés dels Diputats, si caldria anar més..., en tot cas, haurem de veure com comencen a funcionar, aquestes lleis, però si s'han quedat curtes, en la seva opinió, si haurien d'afectar tot el sector públic i tots els poders públics. I, quan estic dient això, vull dir que a vegades una manera de combatre determinades temptacions és que tots els ciutadans acabin coneixent patrimonis i salaris de tothom que està en el sector públic, no només dels diputats, de tothom, alts càrrecs..., no m'estendré. Si cal millorar i perfeccionar els processos de contractació pública, si aquesta mala administració que vostè parlava a l'inici de la seva intervenció poden portar a males pràctiques, probablement algunes no il·legals, però sí il·legítimes des del punt de vista ètic i si això és l'antesala o pot ser l'antesala de processos de corrupció. Com la Llei de la transparència hauria d'afectar més..., perquè els temes de corrupció afecten dues parts, el que es deixa corrompre i el que ho intenta. Si això hauria d'afectar les empreses que també contracten amb el sector públic.

I entraré amb..., ahir el fiscal Mena ens parlava que aquesta comissió, més enllà de fer judicis paral·lels, que ell creia que no s'havien de produir, perquè això està radicat en altres institucions, i alguns probablement ja es van efectuar bé o malament ara fa uns anys, sí que havíem d'extreure lliçons susceptibles de cara al futur. Jo crec que sí que cal fer una revisió d'algunes de les coses que van passar anys enrere, perquè un té la sensació, llegint amb detall la confessió de president Pujol, que segurament hi ha una part de veritat en les coses que escriu i una part

que no acaba d'explicar realment el que va passar. Nosaltres tenim la sensació que s'ha exercit l'alta magistratura del país des d'una impostura inicial que ho ha acabat contaminant tot; estem probablement en un joc d'intoxicacions, en aquest moment. Vostè feia referència a una intoxicació que probablement ha afectat l'alcalde de Barcelona i demanava contundència. Si això s'ha fet des d'una posició d'intoxicació, demanem claredat i transparència i que s'adoptin mesures. Clar, però podríem arribar a la mateixa conclusió amb això que ara corre també, no? «És que tothom ho sabia.» Estic parlant dels entorn més propers a nivell familiar o entorns polítics del president, tothom ho sabia, però sentències, allò, judicials tampoc no n'hi han hagut fins ara. Vostè creu que hi hagut un acomodament a la situació a Catalunya per estar en la corrent central del país que ha provocat que no hi hagin denúncies d'allò que tothom deia que ho sabia i que passava perquè es considerava que era una taca a Catalunya? El que passava llavors també pot acabar passant en aquests moments, depèn de si estàs en una posició central o no ets defensor de Catalunya o no ho ets.

Per tant, i acabo, nosaltres arribem a aquesta comissió, a part de fer a la part de conclusions alguna proposta que ens serveixi per millorar la transparència i que el ciutadà tingui la sensació que hi ha una lluita clara contra males pràctiques i contra la corrupció, no volem fer judicis paral·lels, però sí que creiem que cal aclarir algunes de les coses que han passat en aquest país per extreure'n lliçons de cara al futur i perquè tenim una certa sensació –veurem si confirmada la final– que s'ha exercit l'alta magistratura del país des d'una impostura inicial que ho ha acabat contaminant tot.

El president

Gràcies, senyor Terrades. A efectes de transparència, set minuts i vint, des de la generositat, eh? És prou complicat el tema que abordem i prou complex. En nom del Grup Parlamentari Popular, té la paraula l'il·lustre diputat Santi Rodríguez.

Santi Rodríguez i Serra

Gràcies, president. Gràcies també al síndic per les seves aportacions en aquesta comissió. Jo crec que faré quatre consideracions, són tres genèriques i una més específica. La primera consideració és l'acord absolut en tot allò que fa referència a les bones pràctiques administratives i hi incloc aquí dintre també evidentment el

que seria la transparència. Sense cap mena de dubte que les bones pràctiques administratives no són garantia de supressió o d'eliminació de possibles corrupcions, però, en qualsevol cas, sí que és una dificultat afegida que es puguin produir casos de corrupció i, per tant, valorem [positivament]

Fitxer 4

...i últimament, el fet que les bones pràctiques administratives, hi insisteixo, incloses totes aquelles mesures de transparència, sempre que siguin eficaces i sempre que siguin des del convenciment dels mateixos governs.

No es tracta només de la voluntat, sinó que es tracta del convenciment dels mateixos governs, i a Catalunya en tenim l'exemple més recent, que vostè coneix perquè jo mateix, en representació del Grup Parlamentari Popular, doncs, li he aportat la queixa que el Govern de la Generalitat nega, als diputats de l'oposició, una determinada informació al mateix temps que s'omple la boca de transparència i que vol ser el Govern més transparent del món.

Una segona consideració, que és la més particular, que també s'hi ha referit el diputat del Partit Socialista, en referència a la seva actuació..., no tant a la seva actuació sinó al cas de l'alcalde de Barcelona, l'aparició de la informació i tots els dubtes que ha generat aquesta informació. I en aquest sentit jo crec que el principi que hem d'adoptar, sent sensibles a totes les informacions que han anat apareixent i que s'han anat coneixent i a la reacció del mateix alcalde..., però jo crec que el principi que caldria adoptar en relació amb aquests casos, no particularitzant-ho sinó en general, és el principi de la prudència. Perquè, precisament si avui estem aquí, i si avui estem en una comissió d'aquestes característiques, és perquè algú, en un moment determinat, arran d'alguna informació periodística, va respondre: «Què cony és això de la UDEF?», i després va confessar. Per tant, home, jo crec que, hi insisteixo, eh?, amb respecte per tothom, amb pulcritud respecte de com es filtren, si es filtren, determinades informacions i per què es filtren –evidentment, s'ha d'intentar saber per què es produeix tot això–, però, respecte del fons de les qüestions, un punt de prudència, perquè jo crec que l'experiència ens il·lustra molt bé del que ha passat en alguns casos.

Tercer element, i vostè s'hi referia ja en el final, que eren dos aspectes concrets: el reforçament dels organismes de control, que és un aspecte que nosaltres compartim, però que també ens ofereix dubtes. Són vistos, els organismes de control, per part de la societat, com eines eficaces per lluitar contra la corrupció? O són vistos com a eines per desviar..., no vull dir «per desviar corrupció», però sí per desviar l'atenció de l'Administració i facilitar activitats no diré corruptes però sí activitats que des de l'Administració no es podrien dur a terme? Compartim que l'efectivitat dels organismes de control, doncs, és rellevant per tal d'intentar reduir els casos de corrupció, però, hi insisteixo, hi ha la percepció, per part de la societat, que no és que no només no serveixin de gaire, en alguns casos, sinó que, a sobre, en altres casos poden ser els mecanismes que propicien determinats casos.

Particularitzo en relació amb els organismes de control; particularitzo en un cas també concret: fruit d'una directiva europea, es crea, en el si del Govern de la Generalitat, un organisme administratiu de resolució de recursos contractuals amb la voluntat, precisament, de reduir la conflictivitat judicial dels processos d'adjudicació. Home, resulta curiós que a les primeres de canvi el mateix Govern no faci cas de les resolucions d'aquest òrgan administratiu, i provoqui, precisament, conflictes judicials, eh? I aquest podria ser un mal exemple de l'ús dels organismes de control, perquè, en lloc de contribuir, doncs, precisament, a reduir la percepció que hi han coses rares o que es fan coses rares en l'Administració, segons com s'actua el que es fa és accentuar aquesta percepció.

I acabo amb un altre acord, aquest complet: vostè ha demanat més celeritat en les actuacions judicials, més celeritat en el trasllat a la justícia de tots aquells casos que afectin o que signifiquin, puguin significar, corrupció. Plenament d'acord, i jo crec que, a més a més, per part del Govern de l'Estat també hi ha un compromís a intentar dur aquesta celeritat de les paraules als fets, amb els compromisos de més mitjans, tant personals com materials, per al departament..., per a la justícia, com també en el fet d'imposar uns terminis no perquè les instruccions s'acabin precipitadament sinó perquè les instruccions d'aquests casos de corrupció passin, segurament, davant d'altres casos menys urgents.

I ja acabo, president. Agraït per la seva benevolència.

El president

Gràcies, senyor Rodríguez. En nom del Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa, l'il·lustre diputat Marc Vidal.

Marc Vidal i Pou

Gràcies, president. Senyor Ribó, agrair-li les aportacions que vostè ens fa. Entenc que en les conclusions principals d'aquesta comissió hi hauria d'haver elements com els que vostè ha citat en la primera part de la seva intervenció, però, com que som un país que té les seves arrels en el catolicisme, de vegades se'ns fa difícil que, sense que hi hagi actes de contricció i propòsits d'esmena, algunes de les conclusions concretes de futur es vegi que arriben a bon port.

I, per tant, a mi sí que m'agradaria també parlar-li del fet que una de les feines d'aquesta comissió és fer un relat comprensible per la ciutadania d'alguns fets que han succeït, encara que sigui diferent, sovint, del relat oficial. I en aquest sentit m'agradaria parlar-li, i que vostè ens parlés, d'un tema que és la impunitat, la impunitat que hi ha hagut i que creiem que pot ser que segueixi existint, i de silencis: els silencis volguts, els silencis forçats, que de vegades han impedit que avancessin determinades investigacions, o les poques o mitges veritats que arriben a l'opinió pública per un volgut o per un forçat excés de zel –amb relació a qui ostenta el poder, evidentment.

Ja s'ha dit per aquí que l'origen de la comissió és justament la confessió de l'ex molt honorable; aquesta confessió entenem que pot obrir la porta a trencar silencis i, d'alguna manera, a obrir els ulls a una manera de fer política que pot haver beneficiat determinats interessos particulars o familiars molt per sobre dels interessos de la ciutadania. I, per tant, m'agradaria situar-hi alguns detalls. Miri, li situaré..., aniré al passat, l'any 99: quan vostè va ser candidat, feia referència a unes declaracions de Jordi Pujol que deia que ell ja tenia els seus fills col·locats i li preguntava si sabia que alguns dels seus fills havien obtingut contractes de l'Administració amb tractes de favor o a través de mecanismes poc ètics i poc transparents. M'agradaria saber si vostè és visionari o bé si ja era evident fa quinze anys, i si d'alguna manera el president va respondre. Però, dit d'una altra manera: si ja era tan evident fa quinze anys i es denunciava públicament, per què, què o qui ha fet que no s'actuï amb contundència davant d'aquesta falta d'ètica en relació directa amb el partit que governava el país. Com veu, parlo d'impunitat.

Però també m'agradaria parlar-li de silencis. En una entrevista d'aquest setembre, vostè deia –era una entrevista en castellà–: «Combatir las posibles malas gestiones y las irregularidades de Pujol y su entorno se remonta a sesiones en el Parlamento del año 83, por la mala gestión de Banca Catalana», com vostè ha dit ara, «pero este caso no fue el único, ya que le siguieron el tema Casinos. Fuimos estirando del hilo y salió un cúmulo de irregularidades; teníamos pruebas de desvío de fondos a las arcas del partido de hasta mil millones de pesetas, lo llevamos ante el juez, pero el caso se archivó. Llegué a recibir amenazas anónimas, las puse en manos de la policía»... Continua dient, parlant del fet que es coneixia la informació: «No hicieron prácticamente nada, con la excepción de Pasqual Maragall, que evidenció lo del 3 por ciento.»

Miri, és un tema concret: m'agradaria que ens expliqués, primer amb caràcter general, allò que vostè ha confirmat, si es van fer moltes actuacions amb relació a la corrupció i amb relació, sobretot, al que en diem «el pujolisme», però també a qui o a què fa referència quan diu haver rebut amenaces pel cas Casinos, que va posar en mans de la policia, i que ens concretés una mica més aquest «no van fer pràcticament res», si de tots era conegut. Per tant, insisteixo que parlo de silencis.

De fet, nosaltres hem trobat aproximadament quaranta-dos casos, en els anys de govern de Convergència i Unió, que afecten persones del Govern o persones en relació amb la família Pujol. Toca gairebé a dos casos per any de govern, més o menys. En molts d'aquests casos hi ha hagut intervencions parlamentàries del grup que vostè representa. Per una qüestió de relat, m'agradaria concretar, si pot ser, el cas Casinos, perquè crec que és paradigmàtic: després del de Banca Catalana és el primer cas important que explota, en el qual un jutge troba evident que hi ha tràfic d'influències a partir d'afavorir el monopoli dels casinos cap a una família convergent, la família Suqué, per tal que retornin diners per poder finançar el partit, però que el mateix jutge deixa passar set anys d'instrucció per decidir que, segons la nova jurisprudència, això no és constitutiu de delictes –jutge Gomis, que per cert és denunciat, jutge que rep pressions per part de Pascual Estevill, segons admet aquest mateix Pascual Estevill, per estalviar la imputació de Miquel Roca en aquest cas, cas que finalment és tapat.

M'agradaria que ens el poguéssiu ampliar una mica, el seu coneixement, sobretot llegint unes conclusions que va presentar Iniciativa per Catalunya en un simulacre

de comissió d'investigació sobre aquest cas que es va fer al Parlament. Li lleigeix només breument, no sé el temps que tinc, alguna d'aquestes conclusions. Diuen: «El Parlament de Catalunya constata que la comissió d'investigació sobre el cas Casinos no ha pogut desenvolupar i realitzar les seves funcions com a conseqüència de l'obstrucció política del Grup Parlamentari de Convergència i Unió.» Hi ha una altra conclusió; conclou: «El Parlament de Catalunya manifesta que resta pendent l'aclariment definitiu de l'anomenat cas Casinos, 25 de juny del 92».

Acabo, president. M'agradaria acabar demanant-li una qüestió més filosòfica: que em donés la seva opinió sobre en quin grau és aplicable al nostre país, en relació amb el pujolisme, la teoria de l'espiral del silenci de la sociòloga alemanya Elisabeth Noelle-Neumann, quan diu que en tota societat hi ha unes hegemònies polítiques, ideològiques i mediàtiques que poden crear una opinió majoritària a la qual ens unim pel fet de creure que la majoria social les comparteix. Ho dic perquè, si és així, és fàcil pensar que no s'expressen públicament prou opinions crítiques o contràries per por a les conseqüències socials que se'n poden derivar. Naturalment, si arribéssim a aquest punt potser, com deia Stuart Mill ara ja fa molts anys, probablement el que estaria en perill al nostre país seria la mateixa democràcia. M'agradaria també que hi aprofundís una mica, sobre això.

Moltes gràcies.

El president

Gràcies, senyor Vidal. En nom del Grup Parlamentari de Ciutadans, l'il·lustre diputat Carlos Carrizosa.

Carlos Carrizosa Torres

Gracias, presidente. Buenos días, señor Ribó, gracias por su comparecencia.

Usted es uno de los políticos pioneros en Cataluña; lleva, si no tengo mal entendido, en política, desde el 1980, ha sido diputado del Parlamento de Cataluña, ha sido diputado en el Congreso, lleva ya diez años como *síndic* de Greuges... Usted ha sido, por tanto, un profundísimo conocedor de la política catalana durante..., bueno, desde el advenimiento de la democracia. Y durante todo este tiempo en Cataluña hemos visto que ha habido prácticas de corrupción graves y generalizadas que han salpicado a quien fuera presidente del Gobierno

de la Generalitat durante veintitrés años, si no me equivoco, que fue el señor Pujol, y al partido que había en el Gobierno.

Como *síndic* de Greuges, yo le trasladaría a usted, pues, una pregunta que yo creo que podría hacerse cualquier ciudadano, y es: ¿qué ha hecho el *síndic* de Greuges para amparar a los ciudadanos que han visto como su administración incurría en prácticas de corrupción? ¿Qué ha hecho para amparar a los empresarios que no trabajaban si no pagaban mordidas? ¿Qué ha hecho para que los ciudadanos que se sienten afectados porque unas obras en la línea 9 del metro o en la Ciudad de la Justicia salen mucho más caras de lo que tendrían que salir si no hubiera comisiones de por medio...? En Cataluña, además de las comisiones en obra pública, ha habido compras de voluntades a diputados presuntamente, ha habido evasión fiscal, reconocida por el expresidente..., ha habido un panorama de corrupción gravísimo –gravísimo. Y usted, como parte de la política catalana durante todos estos años tenía que tener muy claro qué es lo que en Cataluña ha venido ocurriendo.

Y, luego, usted ha tenido unas responsabilidades muy grandes como defensor del pueblo, y, como cualquier ciudadano le preguntaría, yo se lo pregunto –no es un ataque en absoluto, es una forma de darle ocasión a usted para decir: «Pues, sí, mire, yo he sido político catalán, he conocido, he oído, he sabido..., y desde mi responsabilidad he hecho esto, esto y esto» Porque usted aquí hoy ha venido y nos ha dicho: «Sí, he hecho una cosa; recientemente he demostrado *lideratge, pedagogia i celeritat*» porque le ha pedido...

Fitxer 5

...al ministro del Interior, que diga de dónde ha sacado las informaciones sobre el alcalde Barcelona. Y eso le diré..., como abogado me parece sensacional. No puede ser que se filtren datos que afecten a la presunción de inocencia de las personas por parte de la Administración por parte de un interés político, no puede ser. Y usted, como defensor del pueblo, tiene que amparar..., oiga, si es el alcalde Barcelona o el ciudadano más anónimo que haya, y esa es su misión. Pero a la vez tendremos que pensar: «Bueno, pues, el señor Trias es un dirigente de uno de los partidos que ha estado involucrado más profundamente con la corrupción.»

Igual que usted requiere con celeridad al ministro del Interior, ¿ha pedido alguna vez explicaciones, pues, a los dirigentes de Adigsa para saber si había empresarios afectados por el cobro de comisiones en las obras públicas? ¿Ha requerido usted con la misma celeridad cuando ha tenido noticias por los periódicos, porque esto no dejan de ser noticias por los periódicos...? Y usted ha actuado con mucha celeridad aquí. ¿Ha actuado en otros casos de forma similar no contra la Administración que requiere..., precisamente contra la Administración presuntamente involucrada en casos de corrupción?

¿Han tomado ustedes alguna medida, han hecho algún libro blanco respecto a la corrupción, al cobro de comisiones ilegales? Por ejemplo, en la obra pública. ¿Ustedes des de Sindicatura de Cuentas han elaborado algún tipo de informe tendente al amparo directo de las personas que se han visto...? Empresarios que han declarado: «Yo es que si no pago no trabajo, yo me he negado a pagar y por eso no he trabajado.» ¿Ustedes han hecho alguna cuestión relacionada directamente con eso?

Y, por último, porque creo que no me queda más tiempo, usted ha dicho algo con lo que estamos de acuerdo que es «la necesidad de *enfortir la Sindicatura de Comptes*». Me parece bien, lo que ocurre es que... Es algo necesario, es el órgano que debe velar por la transparencia de las cuentas públicas y de los partidos políticos, está muy bien. Pero también quizás una tarea tan ingente sería mucho más fácil si de verdad se llevasen a cabo medidas de información y de transparencia.

Si todo lo que se gasta en un ayuntamiento o en un organismo público o, por ejemplo, en el propio defensor del pueblo lo que se gasta en viajes, lo que se gasta en comidas, lo que se gasta en gastos de representación..., todo estuviera absolutamente al céntimo disponible para aquel que preguntara, pues, a la mejor la Sindicatura de Cuentas no se vería obligada a hacer informes excesivamente prolijos, porque cada uno de los ciudadanos sería un auditor de la Administración pública solamente con preguntar en qué se gasta su dinero. Que es la transparencia que quiere la gente, saber adónde ha ido el dinero que se paga a la Administración por la vía de impuestos.

Gracias.

El president

Moltes gràcies, senyor Carrizosa.

En nom del Grup Parlamentari Mixt, de la CUP, la diputada Isabel Vallet.

Isabel Vallet Sànchez

Bon dia. Doncs, també agrair al síndic la compareixença. Centrarem les preguntes en cinc temes, aproximadament cinc-sis. Les primeres són sobre el cas que ens ocupa, cas Pujol, i a unes declaracions que vostè feia en una entrevista a *El Economista*, on assegurava el 1993 que estava al corrent de les presumptes irregularitats de la família Pujol. I si ens podria explicar, doncs, aquestes declaracions.

I una reflexió que jo crec que han fet altres grups: si tothom ho sabia, si tothom sabia que Pujol i la seua família es beneficiaven d'un cert tracte de favor d'estar al capdavant de les administracions públiques en benefici personal, doncs, per què creu que no s'ha conegut fins ara? I sobretot quines raons creu que ho expliquen si realment hi ha, s'ha dit abans, una espiral del silenci o no? I finalment, això, com és que n'assabentem per una confessió del senyor Pujol quan sembla que tothom ho sabia o almenys, per tots els compareixents que estan passant i que havien fet acusacions d'aquest estil o presumptes atribucions d'uns fets que són greus, com és que ens trobem amb aquestes confessions ara?

En la mateixa entrevista assegura que «avui a Catalunya probablement hi ha una sobreinvestigació». Voldríem saber què significava això.

Després sobre preguntes genèriques i la seua intervenció. La nostra pregunta seria: tenen quantificat quantes denúncies reben anualment per corrupció? I si pot explicar una mica en què consisteixen aquestes denúncies i si, per la seua experiència personal, poden qualificar-les com a casos més habituals o no. I si ens pot fer també alguna explicació singular sobre què han suposat els casos lligats, també, a la bombolla immobiliària i lligats als ajuntaments, que han facilitat moltes activitats de corrupció i moltes corrupteles.

Un tercer bloc de preguntes el voldríem fer sobre la ingerència dels interessos privats sovint cada cop més a les nostres administracions públiques i sobre la generació de conflictes d'interessos que acaben normalment dirimint-se en què no

hi ha cap tipus de responsabilitat política, no? I és que la cada vegada més estreta col·laboració entre el sector públic i el sector privat ens està deixant tot un reguer d'instrumentals, consorcis, concessions, externalitzacions... Vostè entén que tot aquestes conductes i, per tant, aquests ens que cada cop s'allunyen més del control administratiu faciliten els casos de corrupció?

En aquest sentit, la sobreposició de nivells administratius creu que propicia la corrupció o no? Li preguntem sobre un cas concret. En la Llei d'acompanyament als pressupostos existeix un precepte al voltant de l'ICS en el qual es fa una excepció expressa a alts directius perquè puguin, al mateix temps, dirigir altres ens públics o privats, i si creu que aquestes excepcions a la Llei d'incompatibilitats beneficien o no els casos de corrupció en aquest mateix sentit.

Perquè realment ens preocupa una cosa que vostè ha dit a la seua intervenció, que són aquells actes que poden ser legals però que van contra la ètica pública. Actes que nosaltres definim actes contraris a l'interès general i que sovint són legals. En podríem citar molts que han acabat sense tenir cap tipus de condemna com el cas Bagó i el fet que s'adjudiqués contractes al capdavant també d'un consorci. O molts altres casos, els casos de les portes giratòries a la sanitat.

Què fem amb aquests casos que, com diem, són legals però que es fan forçant la interpretació de la llei i que, en tot cas, malgrat ser legals, són contraris a l'interès general, són contraris a l'ètica pública.

D'altra banda, una bateria de preguntes sobre els partits i sobre si creu vostè o no que els càrrecs electes imputats han de deixar l'acta o quina mesura de suspensió de les seues activitats públiques hauria d'operar si creu que n'ha d'operar alguna. Si creu que la limitació dels mandats al capdavant de les institucions podria ser una mesura que ajudés a donar transparència i sobretot que no facilités l'aparició de corrupteles. I si li ve al cap quin control, els partits polítics, a part del que fa la Sindicatura de Comptes, es podria fer per part de les institucions públiques per a garantir precisament que no hi ha un aprofitament al capdavant dels càrrecs públics per a no només finançar el partit sinó finançar empreses properes al partit.

I també feia unes manifestacions sobre que el que calia és enfortir la Sindicatura de Comptes. I nosaltres afegiríem: creu que a més d'enfortir-la amb més mitjans, s'ha de fer un exercici de despolitització? I no només de la sindicatura, sinó de tots

els òrgans que ara mateix tenen encarregats el control, la inspecció, fins i tot la detecció d'aquests casos. No s'haurien de dur a terme mesures de despolitització, d'independència d'aquests òrgans respecte a les instàncies polítiques perquè puguin actuar i fer la seua feina de manera més transparent?

I acabo, molt ràpidament. No sé si està al cas –m'imagino que sí, que per la premsa ho deu saber, o inclús més directament– de casos com l'anomenat Castor i molts altres, eh? La línia i de metro, canal Segarra-Garrigues i altres, en els quals sembla que hi ha un doblegament per part dels interessos privats a l'Administració pública. I, en aquest sentit, voldríem saber si té alguna opinió sobre aquests casos i com creu, doncs, que ho podríem, d'alguna manera, esmenar.

Gràcies.

El president

Gràcies, diputada Vallet. Finalment, en nom del Grup Parlamentari de Convergència i Unió, la il·lustre diputada Meritxell Borràs.

Meritxell Borràs i Solé

Gràcies, senyor president. Gràcies al síndic per les seves aportacions i la feina feta en aquesta matèria, no? Ens ha exposat, doncs, quins han estat els treballs que des de la sindicatura duen a terme en aquesta matèria concreta que avui ens afecta, el deure legal de resposta, que encara avui no es dona, la presumpció de veracitat, la carta de serveis que haurien de tenir totes les administracions, i ens agradaria que ens poguéssiu fer una valoració de l'avanç que en aquest sentit s'ha pogut fer a nivell de país. Vostè parlava no només de la Generalitat de Catalunya sinó també de les altres administracions i, per tant, si ens en pot fer una petita valoració.

Ens valorava la Llei de la transparència i ens deia que ho valorava, entenem, positivament, que era un pas endavant, que lògicament no està aquí tota la feina feta, que cal seguir avançant, però, doncs, entenem que en aquest sentit valorava positivament la feina que des del Parlament de Catalunya havíem dut a terme.

Ens parlava també de la seva participació en el que va ser la crida per part del president Mas per poder actuar i donar, doncs, la màxima regeneració democràtica en els moments en què vivim. En aquest sentit –vostè ens els ha citat també–, els

seus documents, lògicament, però també el que va acabar sent finalment la proposta del president, amb les cinquanta-una mesures, que ell en deia. I, en aquest sentit, voldríem, doncs, que ens les poguéssim valorar, les cinquanta-una mesures, i no només les cinquanta-una mesures posades sobre el paper i, per tant, la proposta d'accions a dur a terme per part de les diferents administracions, però bàsicament de la Generalitat de Catalunya, sinó de la materialització d'aquestes cinquanta-una mesures.

Entenem que una cosa és la proposta de què és allò que s'hauria de fer i l'altra és el que ja s'està fent. En aquest sentit, per exemple, doncs, el que és la Llei de la transparència, que ja parlàvem que a dia d'avui ja és un fet. O el tema de la creació d'un portal web sobre la transparència i rendiment de comptes, si n'estan al cas, com la valoren, etcètera.

I de les diferents mesures –no ens hi volem entretenir, que tenim poc temps–, vostè ja les coneix, si ens en pot fer, doncs, una valoració.

Prenem nota del que vostè ens deia d'enfortir la Sindicatura de Comptes, de més celeritat en el trasllat a la justícia. Hi estem plenament d'acord. Aquest és un element, jo crec, que tothom defensem, però que a l'hora de la veritat, doncs, no acabem tampoc de materialitzar entre tots per la part que ens correspon, no?

Bé, aquest són els temes així més genèrics que li voldríem preguntar, però hi han altres temes que també vostè ha posat sobre la taula i que, per tant, en aquest sentit, li volem preguntar. Un fa referència a tot el que envolta el que seria el dret de presumpció d'innocència, no? I vostè n'ha parlat molt clarament quan ha dit de la seva demanda que va fer, doncs, a la defensora del poble en el sentit de dir que, escoltin, i en línia del que deia vostè en els anteriors temes..., respecte al tema de la UDEF, no? El que demanava vostè, en la seva nota que hem pogut veure, és que es traslladin amb màxima celeritat i eficàcia els possibles delictes fiscals i econòmics, absolutament d'acord; que es garanteixi el contrast de les dades, absolutament d'acord; que s'ha de mantenir la reserva i el sigil total de les investigacions fins que no es pugui donar veracitat.

I, en aquest sentit, demanava també vostè que s'ha de garantir el dret a l'honor de les persones, i si es conculca aquest dret cal que els responsables n'assumeixen les responsabilitats corresponents.

Quina ha estat la resposta que ha rebut per part, doncs, de la defensora del poble? I també, per una altra banda, quina és la resposta que el Govern espanyol, en aquest sentit, respecte a les actuacions, per tant, d'un organisme que depèn d'ell, la UDEF, n'ha fet, no? I quina valoració, doncs, lògicament, vostè fa sobre el mateix?

Respecte a d'altres temes que nosaltres no volem defugir, que han sigut posats també sobre la taula, no? Sobre el tema del president Pujol, un parell de coses. Nosaltres ja varem dir que el president lògicament haurà de respondre davant de l'Agència Tributària i de la justícia davant d'uns fets que lògicament, com es pot imaginar, no aprovem de cap manera. I que, per tant, doncs, haurà de donar-hi resposta.

Però aquí, doncs..., i ahir en parlàvem amb l'exfiscal Mena, el tema de Banca catalana. Jo no defensaré la innocència del president Pujol respecte a aquest tema, perquè ho va establir un tribunal. Ho va establir, doncs, l'Audiència de Barcelona amb trenta-tres jutges, no un, que pot..., aquí un influenciat, l'altre no-sé-què, però estem parlant de trenta-tres jutges. I en el qual jo li vaig obertament al fiscal Mena si...

Fitxer 6

...havia denunciat, doncs, si havien pogut prevaricar, i, per tant, no actuar correctament; i em va dir que no, eh?, que ell podia pensar certes coses, però no va fer una denúncia explícita, que no només podia fer-ho, sinó que era el seu deure fer-ho si és que creia que no havien actuat correctament. I, per tant, el tema, doncs, es va creure que no s'havia de processar perquè no hi havia rellevància juridicopenal. I aquests són els fets, no?

A partir d'aquí, hi ha hagut també un altre tema..., dos temes més que s'han posat sobre la taula i que nosaltres li'n voldríem parlar. Un és el tema de denúncia, doncs, del president Maragall, certament, sobre el 3 per cent. Però també, doncs, jo crec que s'ha de posar sobre la taula el fet que el Govern tripartit va fer una auditoria en la qual no es va detectar res, almenys així és el que es va traslladar, i el fet que la fiscalia també va obrir investigacions, i fins a dia d'avui res sobre la taula. I, per tant, hi insisteixo, la presumpció d'innocència, que jo entenc que vostè

n'és un dels màxims defensors, de qualsevol ciutadà, com aquí es deia, eh?, i, per tant, d'aquest tema.

I respecte al tema Castor, que també s'ha posat sobre la taula, bé, potser no és estrictament el tema de la comissió, però també en aquest sentit se li ha demanat, i ja que em sembla que ho farà, doncs, que s'estengui una mica en la seva opinió respecte del Govern central, els diferents governs centrals, i el paper també del Govern de Catalunya.

Gràcies.

El president

Moltíssimes gràcies, diputada Borràs.

Suspenem cinc minuts la sessió a petició del mateix síndic per endreçar les respostes, i tornem de seguida. I els faig avinent que aquest matí han entrat dues peticions més d'ampliació de documentació, per part del grup també d'Iniciativa i d'Esquerra Republicana, que substanciem al final de la sessió.

La sessió se suspèn a... i es reprèn a...

Fitxer 7

El president

Si els sembla reprendrem la sessió ja que estan tots els grups, i és el torn de la resposta del síndic per un temps, atès el volum de respostes, de quinze/vint minuts, si us sembla bé. Senyor síndic.

El síndic de greuges

Gràcies, president. Ja que han entrat vostès el corol·lari permeti'm que entri un petit segon abans de començar les respostes a una certa coqueteria personal, no? Jo he estat en aquesta casa com a parlamentari del 80 fins al 2003, per ser més exactes, fins a finals del 2003, amb el parèntesi d'una legislatura, quasi una legislatura, que vaig ser diputat al Congrés dels Diputats, però m'agradaria que quedés molt clar que faig política des de l'any 1963, que vaig ser elegit delegat del

sindicat democràtic d'estudiants de la Universitat de Barcelona, sindicat clandestí, antifeixista, que combatia el SEU, que aleshores era el sindicat oficial i, a partir d'aquí els estalvio la biografia, Assemblea de Catalunya, etcètera. Però a mi quan diuen «vostè va començar l'any 80?» Home, crec que eren disset anys abans quan acabava de deixar la calça curta que em vaig posar a fons en política, a part de l'activitat professional d'investigació i docència a la universitat i abans d'anar a fer el doctorat a Estats Units.

Per què dic això? Perquè, si m'ho permeten –acabo la coqueteria– sóc el més gran de vostès i els podria inundar d'experiències de coses que han citat per insistir-los en rigor i pedagogia. Mai m'he sentit, en absolut, coartat de la meua llibertat per part del tema que vostès em plantegen –mai–, crec que n'he parlat tota la meua vida amb absoluta transparència, ferma i combatent activament, cap passivitat, ni la impunitat, que no m'he cregut mai que ningú sigui impune, ni els silencis, jo no he cregut mai que ens poguéssim refugiar en els silencis.

Han començat vostès pel corol·lari amb el tema Banca Catalana. Jo sóc dels que crec que la història sempre ens ensenya, i és una llàstima que estiguem en una societat que cada vegada més l'ahir no compta per a res, i jo crec que és importantíssim que mirem sovint endarrere i que traguem lliçons. Banca Catalana per l'activitat que vostès em pregunten, i m'he remès als diaris de sessions, allà ho trobaran, crec que és una prova bastant solemne el *Diari de Sessions*, més enllà que l'opinió recollida per un mitjà o per un altre que pot ser parcialment recollida, etcètera, amb tot el respecte pels mitjans, el diputat Rafael Ribó va plantejar el tema d'una gestió sobre una banca privada que va acabar amb un forat de l'ordre de 200.000 milions de les antigues pessetes, que es van haver de posar amb diner públic, amb un màxim responsable que s'esqueia que era el president de la Generalitat de Catalunya, i una deducció elemental que feia, i que feia molta altra gent aleshores, era no pot ser president d'un país qui és responsable d'aquesta mala gestió, i subratllo «mala gestió», amb les voluntats ja fa anys que fossin superexplicables i possiblement molt respectables de dir farem «una gran banca, una gran indústria», etcètera, el que es diu en català «probablement es va estirar més el braç que la màniga» i es va anar creant un forat molt gran que va haver de cobrir l'erari públic.

El factor diferencial sobre altres crisis bancàries està que això el màxim responsable era aleshores president d'un òrgan constitucional, estatutari, que és la Generalitat de Catalunya, i que no es va disposar assumir cap mena de responsabilitat, i això crec que és un dels greus defectes que arrosseguem a la nostra democràcia, que costa molt que la gent assumeixi responsabilitats, i no m'estic referint ni a les penals, ni a les judicials, he parlat de mala gestió, i de la dimensió d'aquesta mala gestió. Hi ha qui ha investigat, i ha teoritzat i ha elaborat sobre si se sabia quan s'anava a intervenir la banca, si es van retirar els diners a temps, això nosaltres, jo parlamentàriament no ens vam assabentar en absolut, malgrat que va haver una nota oficial del Govern de Catalunya que va firmar l'aleshores conseller d'Economia i Finances, senyor Ramon Trias Fargas, que deia «a Catalana no passa res, el Govern pot garantir que a Catalana no passa res.» Estic sent telegràfic sobre el que deia, no? La qual cosa era una manipulació dels poders governamentals per tapar un tema que pertanyia al món privat abans que després passés a pertànyer també al món públic quan es va haver d'injectar aquells diners públics. I aquí és on vam començar la nostra activitat parlamentària, a demanar en un debat de política general, any 82, ho trobaran als diaris de sessions del 82, en un debat, no recordo si era provisional o un debat potser a conseqüència d'una Moció de censura sobre realment què sabia el president de la Generalitat sobre el tema i el president respon literalment «no hi ha res, o sigui, rebla el clau de la nota de la conselleria, i quan n'hi hagi ja en parlarem.» I, per tant, poden vostès a partir d'aquí fer les deduccions que vulguin.

Nosaltres l'any 83, el Grup Parlamentari, i jo com a portaveu, ho vàrem plantejar en una interpel·lació que va contestar el senyor Culler, aleshores conseller d'Economia i Finances, es vota la Moció subsegüent a la interpel·lació i s'aprova en una d'aquest punts de la Moció que hi hagi una sessió informativa monogràfica sobre el tema la qual dóna lloc a tot un debat. Tot això ho tenen al *Diari de Sessions* i com poden comprendre, primer, em podria fallar la memòria, i segon, no crec que sigui moment de repassar tots els ets i uts d'aquesta sessió, perquè era una sessió llarga, d'hores, a l'hemicicle, any 83, sobre el tema on intervenen tots els grups parlamentaris i, per tant, poden veure cadascú fins a quin punt responia a preguntes que vostès han fet. Si ho sabien, no ho sabien, què es disposaven a fer,

etcètera. El debat parlamentari el formava Unió del Centre Democràtic, Centristes de Catalunya, Convergència i Unió, Esquerra Republicana, PSC i el PSUC.

Crec que és una fal·làcia afirmar la identitat Pujol-Catalunya, ho he dit mantes vegades, ho he escrit darrerament en un article en un mitjà de gran circulació a nivell de l'Estat, perquè és una forma interessada d'interpretar un país en contra del que passava al mateix país i que encara avui circuli continua sent interessada per buscar certs objectius de manipulació a la realitat d'aquest país. A Catalunya hi havia moltes més coses que el que pogués significar el projecte polític del senyor Pujol, i parlo del projecte polític, no parlo en absolut del que després intentaré contestant unes preguntes, i, fins i tot, hi ha una dada molt inqüestionable, el president Pujol mai va superar el 35/36 per cent dels vots. Jo mai confondria el 30 i escaig per cents dels vots amb tot un país. Clar que arribava a majories absolutes tres vegades perquè hi havia una abstenció del 40 per cent dels votants, però de les persones reals del país amb dret de vot arribava a aquests percentatges.

D'aquí –ara diré una anàlisi matemàticoelectoral– jo no diria mai que això era el país. Però és que afegiria el reguitzell d'actuacions, ja que m'ho han demanat a mi com a exparlamentari, que es van fer en aquesta casa per desmentir constantment la impunitat, la passivitat –utilitzo els seus termes– el silenci i la identitat en un sol projecte polític. Ara diuen: «No, és que tothom ho sabia i ningú actuava.» Bé, si tothom ho sabia jo no ho sé, torno a dir, preguntin vostès als que estaven aleshores a l'escenari, i per això els apel·lo que mirin, per exemple, aquest debat del Parlament sobre el tema, jo no puc respondre per tots els altres. Nosaltres sí que ho sabíem i actuàvem tant com podíem, a tots els àmbits parlamentaris, i quan vam veure elements susceptibles d'actuació judicial, a l'àmbit judicial, i després m'hi referiré també. Però era una actuació constant al Parlament de Catalunya sense cap espai per cap espiral de silenci, ni perquè ens silenciessin cap tema, i ens podíem passar hores i hores parlant, no de Banca Catalana, de moltes altres qüestions.

Jo els puc dir amb la mateixa transparència que el estic parlant que, per exemple, no tenia ni idea que hi hagués una herència del pare del senyor Pujol, etcètera, d'això ni idea. I no recordo ningú que plantegés res similar en cap debat parlamentari, ni polític, d'aquest tema concret. Però de Catalana el que vostès, he començat per la nota del senyor Trias Fargas i la resposta del mateix president

Pujol, el debat amb el senyor Cullell, la sessió col·lectiva que hi va haver amb participació de tots els grups parlamentaris, perquè era una sessió informativa al Govern i debat, i a partir d'aquí tenen, repeteixo, el *Diari de Sessions*, sinó podríem estar hores i hores parlant d'aquesta qüestió.

Però, perdonin, és que hi ha molts altres temes de què podríem parlar tranquil·lament, si més no ja que la demanen, sobre l'actuació del que avui és síndic de greuges de Catalunya quan era parlamentari. Jo vaig tenir l'honor de participar en un debat d'investidura al Congrés dels Diputats amb el candidat Felipe González a la presidència el Govern, i en aquest debat el qui els parla, en nom del grup parlamentari va parlar de temes que després desembocarien en l'escàndol Rubio, Mariano Rubio, governador del Banc d'Espanya; en el tema Roldán, director de la Guàrdia Civil; en el tema del GAL, i un llarg etcètera, ho tenen també al *Diari de Sessions*, i a nosaltres no ens va tremolar res, ni ens vam sentir coartats per ningú, ni vam anar amb cap sensació d'impunitat, ni de silenci, la darrera legislatura de Felipe González, però en aquell debat d'investidura vam fer aparèixer totes aquestes qüestions amb la màxima [#]. Algú ha citat aquí el tema casinos, podria demanar al president hores fins demà al matí, si a més em permeten anar recopilant més diaris de sessions per anar discutint amb vostès cadascuna de la [#], i el tema de casinos el podríem parlar hores i hores. I algú ha citat quan un jutge...Quan en el tema casinos una persona de la maquinària interior del negoci casinos ens presenta al grup parlamentari un conjunt de proves nosaltres immediatament –algú m'ho ha demanat, què fan vostès–, immediatament les posem en mans de la justícia, i aquest és el comportament que jo crec que hem de fer sempre tots els que estem en política. Quan trobem un sol indicatiu fefaent de possible delicte immediatament a mans de la justícia i el jutge que ho va investigar, algú l'ha citat aquí, acaba amb un auto que diu: «S'ha demostrat que hi ha hagut un finançament de 1.000 milions de pessetes a Convergència i Unió, i això és il·legal –aleshores la Llei de finançament de partits polítics crec que posava el límit en 10 milions de pessetes–, però no s'ha demostrat cap contrapartida per aquest finançament, per tant, ho arxivem.» O sigui, no estava tipificat penalment en haver passat el límit de finançament, perquè faltava poder demostrar que havia estat a canvi d'algun tipus de favor, i això es va arxivar.

Però és que de la mateixa forma quan vàrem tenir també càrrec d'una altra societat com era Filesa, que ens va portar les maletes de tots els documents de Filesa, on possiblement hi havia proves d'indícis fefaents de delictes nosaltres ho vàrem traslladar d'immediat a la Fiscalia General de l'Estrat. En aquest cas sí que hi havia proves de contrapartides, i van fer un judici i hi van haver condemnes, i hi va haver presó. Per què els explico això? Perquè, primer, perquè són molts altres casos, i perquè han tingut conseqüències, casos, i hi va haver dimissions de consellers, i si vostès han furgat ho poden recordar, consellers del Govern de Catalunya van dimitir, van dimitir per temes de corruptela o propers a la corrupció, quan no de corrupció. Hi va haver empresonaments d'alguns dirigents, de partits polítics diversos, en el cas Filesa, el senyor Sala, càrrec important del PSC-PSOE, va anar a la presó, va haver empresonaments de jutges lligats en aquests temes. És clar, és que sinó tornem a caure en el parany que els he dit «compte, no es pensin que estan encetant un tema, altra cosa és que es vulgui presentar per part de qui sigui, cadascú pot pretendre buscar el seu interès, crec que fan un flac favor a la democràcia, un tema que amb tots els aprenentatges que hem anat fent des que va morir el dictador al llit...

Fitxer 8

perquè ens va costar molt aprendre aquestes coses, s'ha anat plantejant amb més o menys força.

I entro aquí en el que pertany al síndic, deixo el corollari. Si volen fer un segon torn, no tinc el més mínim inconvenient a fer-lo. Com a síndic de greuges, no com a director de l'Oficina Antifrau, ni com a síndic major de la Sindicatura de Comptes, que no em pertany i que no ho sóc. Diferenciant clarament que tenim, d'acord amb l'Estatut, un òrgan que ha de controlar la constitucionalitat i estatutibilitat de les lleis –consell de garanties. Un òrgan que ha de garantir els drets de les persones davant de les administracions o empreses privades que donen serveis d'interès general, el Síndic de Greuges. Un òrgan que ha de garantir el control de les finances públiques de les administracions, Sindicatura de Comptes. I un òrgan que ha d'alertar de possibles indicis de corrupció a les administracions, que no està a l'Estatut, però que es va crear per part d'aquest Parlament posteriorment, Oficina Antifrau. Cadascú té el seu rol. Des del rol que tenim encarregat com a síndic de

greuges, cap dels casos que ha citat el senyor Carrizosa pertany al síndic. Clar que el síndic els coneix, però, qui sigui, me'n guard d'envair matèries que pertanyen a altres institucions. Cada vegada que trobem en el nostre treball, per queixa o per actuació d'ofici, alguna matèria com les que vostè ha assenyalat, que poden tenir càrregues suficientment importants d'investigació, o delictives, les hem traslladat immediatament als òrgans corresponents. Fins i tot de vegades tenint competències per fer-ho, i li donaré l'exemple del tema audiovisual, que podia investigar els temes audiovisuals, com que hi ha un òrgan que se'n diu Consell de l'Audiovisual, i tenim conveni amb ells, abans d'investigar-ho, els ho passem a ells. Si hi hagués una insuficient investigació per part de l'òrgan corresponent, i ens ho retornés, ho agafaríem, però en principi, ho transmetem, i en aquest sentit ho hem fet constantment.

Què hem fet de temes que són de mala administració i que hem plantejat amb força? Doncs per citar tres casos més esclatants –la llista la tenen, ara ja presentem tres informes anuals en aquesta casa, i a partir de l'encàrrec que ens acaben de fer en seran quatre–, doncs li podria parlar de tot el que va passar a l'entorn de l'esfondrament del túnel del Carmel –per citar-li temes diferents, eh?–; el que va passar amb el cas d'Alba al Vall d'Hebron i els protocols que se'n van derivar; el que va passar entorn de la malnutrició infantil –algú ha citat casos, després m'hi referiré–; el que hem fet sobre les actuacions desmesurades d'ordre públic, ja sigui amb un govern, com era el del tripartit, en el cas del rectorat, o a la plaça Catalunya, amb un altre govern. Quantitats d'informes, els tenen tots a la seva disposició, i ho tenen tot al nostre web. Perdonin que ara sigui una mica orgullós: som l'única institució que fa més de set anys que al nostre web tenen el sou, al cèntim, de qui els parla, fins a l'últim treballador del síndic. Tenen, que encara avui hi han institucions que no tenen: el pressupost global i parcial de la institució, les seves activitats. És a dir, tenen tota aquesta informació, fa més de set anys que ho tenen a la seva disposició, molt abans d'imaginar que hi hagués una llei de transparència o una llei d'accés a la informació. I li garanteixo, senyor diputat –i els garanteixo– que sempre que hem conegut algun tema, arran de l'actuació del síndic, com pot ser sobre concursos, sobre el que és urbanisme, sobre temes de selecció de personal, etcètera, que hem vist que apart de l'actuació de mala administració tenia indicis penals, ho hem traslladat immediatament al poder

judicial i així ho continuem fent, com estem fent, també, amb altres temes possiblement punyents, de forma diferent, com són els temes de menors de desestructuracions d'unitats de convivència.

Ho vam fer amb el tema de transparència. El tema de transparència –ho he dit abans–, ho portàvem treballant, crec que era des del 2009 com a informe, i en concret, al Parlament ho vàrem començar a plantejar el 2010. Vàrem fer venir a Barcelona els millors experts d'Europa sobre la qüestió, alguns d'ells comissaris d'accés a la informació i transparència, com crec recordar, el del Regne Unit i el d'Eslovènia. Vàrem estar constantment transferint als diputats de tots els grups parlamentaris tot allò que elaboràvem sobre transparència, perquè, encara avui, mantenim, i així els ho he dit en la meva intervenció inicial, que aquest és un tema d'un valor immens. El tema de l'accés a la informació és un canvi qualitatiu molt important en la democràcia, i més per l'esforç que vostès es plantegen.

I em demanen que valori les actuals lleis. No és cap anècdota que els començant que fa pocs dies, Access Info Europe, que és una noció molt seriosa que hi ha a Europa sobre el tema, i molt prestigiada arreu, ha presentat una queixa al defensor del pueblo español, per la deficient implementació del dret de l'accés a la informació. I la queixa desenvolupa quines són les qüestions que consideren aquests quan presenten la queixa, que són deficientes en la legislació espanyola i caldria millorar. I jo els he dit: «Felicitats pel pas que han donat, però continuïn donant passos, vagin endavant, perquè hi han coses a superar.» I conscient que la llei catalana dona més passos que l'espanyola, per exemple amb el tema del silenci. Han anat vostès encara més lluny. Però, ho torno a dir, no els estic criticant, els estic estimulant a que encara vagin més lluny, a partir de l'experiència, i la pregunta que em fan, els hi contestaré amb molta més extensió quan veiem l'experiència de com funciona el que acaben de legislar, i més quan han tingut la valentia de la decisió d'encarregar-nos al Síndic de Greuges –honor per nosaltres– l'informe d'avaluació o els informes puntuals que es puguin plantejar.

Conscient, com a síndic, que no hauria d'haver-hi cap límit, hauria de ser raríssima l'excepció, i, sobretot, com els deia abans, promoguin, creem instruments per promoure la cultura de l'accés a la informació. No només perquè ho demana el codi europeu, sinó perquè la gent sàpiga quin dret té, com el pot utilitzar, com això podria motivar també una regeneració democràtica. Em deia un governant molt

important, fa molt pocs dies: «Oh, és que el que plantegeu farà que hi hagi una allau de curiosos i tafaners.» Sí que hi seran, allà, els curiosos i tafaners. I sí que veurem, amb ganes de fer, allò, sang i fetge: «Aquest guanya això, aquell guanya..., l'altre...» Però això durarà uns mesos, i després s'acabarà. Hi hem de passar, per aquest xarmpió. Però per aquesta qüestió invalidem la importància, doncs, que al barri ics puguin saber què es pensa invertir en el servei zeta. O que es pugui saber què ha costat tal operació. O que es pugui saber què es pensa invertir en tal cosa. Si la gent ho pregunta, haurem aconseguit que la gent s'interessi per la democràcia! És aquest o no, el nostre objectiu? Que realment la democràcia sigui, no una qüestió purament de representació, i cada quatre anys ratificable o no, sinó que sigui, com és, un desideràtum, als països més madurs, que sigui responsabilitat de baix, de la gent, de tothom que té caràcter..., anava a dir «ciudadania», més que de ciudadania, perquè en una societat que hi ha gent que no tenien els permisos de ciudadania, també té drets, a activar tot el que és públic. I, per tant, la importància que la transparència, malgrat aquest xarmpió que es pugui passar, arribi més lluny.

I com a síndic, el que garanteixo, ho torno a dir, que nosaltres exercirem tan bé com sabrem, cometent errors –i els crido l'atenció, perquè vostès no formen part de la Comissió del Síndic, que cada any en l'informe anual del síndic hi ha un capítol on hi han els errors del síndic, on trobaran on ens hem equivocat, on hem fallat–, i per això els deia: posem el màxim de quantificar, allò a què aspirem, i veiem si hi hem arribat o no, doncs, que tendirem i continuarem treballant per garantir els drets, per avaluar tots aquests temes que estem parlant, per insistir en la celeritat. I és veritat que hi ha hagut celeritat en algunes qüestions, n'hi ha d'altres que estan excessivament temps aparcades. Podem citar el cas paradigmàtic a Catalunya, el cas Millet, però podem parlar de molts altres. Hi hauria d'haver celeritat, i lideratge a partir del que és càrrec polític. Lideratge de tots nosaltres, amb l'educació, amb la pedagogia, amb la difusió d'aquesta valors, no? Perquè l'opinió pública... Algú demanava: «Quina dimensió social troba el senyor síndic en l'opinió pública quan vostès actuen?» L'opinió pública és el nostre *partner*, és l'alta part de la nostra activitat com a personatges d'activitat pública.

Els donaré dos exemples, telegràficament, i no sé si m'entendran. El síndic arriba als desnonaments per primera vegada quan a una població de Catalunya, de la

qual em callaré el nom, pisos de protecció oficial s'han més que triplicat els preus, perquè el boom era espectacular, s'han donat hipoteques del 120 per cent, i quan cau això, aleshores tothom a corre-cuita a apagar el foc. I aquí ha jugat erròniament una percepció pública que lligàvem els gossos amb llonganisses, que tothom podia fer negoci, una actuació errònia dels que haurien de garantir correctament la taxació hipotecària –com és que es podien donar hipoteques del 120 per cent–, i unes entitats financeres que pescaven el màxim de benefici. Per això era estatus social. Tres quarts del mateix va passar amb les preferents. Quan les preferents, que era un producte superespecialitzat d'inversió, que a Europa només es guardava per a grans inversors coneixedors del mercat, i aquí es va universalitzar, mentre les preferents donessin el percentatge de retribució que es garantia a cada trimestre, ningú piulava. És després, quan, producte de la crisi i de l'enfonsament d'un conjunt d'entitats financeres, quan es va veure que la lletra menuda, que a ningú se li havia dit, i de vegades s'havia jugat amb l'engany, deia «això, al mercat secundari», corre-cuita, apaguem l'incendi.

Per tant, vostès, i jo el primer, siguem prou madurs –i prou valents– per fer front de vegades a determinades demagògies populars, que intenten aprofitar alguns fenòmens per multiplicar-los sobre el fet real que hem de canviar i millorar perquè la democràcia maduri. Això ho tinc present des de l'any 63, que em van elegir al Sindicat Democràtic dels Estudiants de la Universitat de Barcelona. El rigor ha de presidir l'actuació pública perquè és la cosa més delicada, aconseguir motivar a tothom en el que és de tothom, que és el negoci públic. Per això insisteixo en el tema de les intoxicacions. He citat el cas Trias, però hi ha un cas, al meu entendre, més lesiu que el cas Trias en democràcia: el cas d'Artur Mas. Faltaven deu dies per a les eleccions de 2012, i es va difondre per un mitjà de comunicació que el candidat Mas tenia comptes a l'estranger de diner brut. El mateix que el síndic va demanar al cas Trias: u, si això és cert, actuació judicial –parlo de 2012, eh?, i estem al 14, a finals. Si això és cert, actuació judicial, immediata. Si no és cert, responsabilitats de qui ho hagi publicat. I, si no, responsabilitat a qui hagi facilitat aquesta informació. Informació que va negar que la conegués el director de la unitat administrativa que s'apel·lava. Deia que no existia. Informació que fa dos anys i mig que encara ningú ha assumit. I es va deixar córrer en el moment més sagrat de la democràcia, quan la gent es fa l'opinió de què pensa votar, que és el

moment més sagrat del dret constitucional. I he quedat..., això sí que ha quedat amb una impunitat total. I ho dic amb tota la prudència del món. Perquè els més responsables, els que tenen més encàrrec públic, són els primers que haurien d'actuar, amb tota la prudència del món, però haurien d'actuar. I ningú hauria de fer un ús partidista. I això són bones pràctiques.

Se m'ha preguntat, i ho contesto, la defensora del pueblo va assumir el que jo li vaig plantejar sobre el cas de l'alcalde de Barcelona, i se'm va comprometre, i estem en el període, encara, diguem-ne, d'actuació, a demanar a l'autoritat corresponent, que és el Govern espanyol i el Ministeri de l'Interior, explicació sobre el tema, perquè durant la primera conversa que hem tingut, ella també considerava que això era inacceptable.

Pedagogia, lideratge, celeritat, i perdonin que els afegixi –ja sé que ara semblarà que em tiro pedres a la meva teulada–: i reconeixement públic de tots vostès –de tots vostès–, de tothom que està en aquests moments amb responsabilitats polítiques. M'agradaria que fessin comparèixer en aquesta comissió alcaldes, consellers, ministres, gent que són adversaris entre vostès, però que no són enemics, i que estan fent quotidianament una feina esplèndida per a l'interès general, sovint molt mal retribuïts, que és un dels defectes que arrosseguem, al revés d'allò que *vox populi*, corresponentment manipulada, pot creure. I això ho he dit tota la meua vida, des que tinc ús de raó, en democràcia. No defenso cap color concret, de tot l'arc parlamentari. I seria exemplar i pedagògic, i llàstima que això no interessi als grans programes d'audiència, explicar la tasca quotidiana que jo veig, quotidianament, també, quan vaig per aquestes administracions, ho torno a dir: de càrrecs públics de tots els colors, en benefici de l'interès general.

El codi de bones pràctiques –acabo en dos minuts, perdó–, no són solament bones intencions. El codi de bones pràctiques, quan més precís, millor, i més ens ajudarà

Fitxer 9

...i potser els ajudarà en aquesta comissió a fer front als temes als quals cal fer front.

Els donaré un exemple paradigmàtic que va combatre el Síndic: la renda mínima d'inserció l'estiu del 2011. Era perfectament legal passar de donar la renda mínima

d'una transferència a un xec bancari, era absolutament legal. Tenia una intenció molt bona: combatre el frau. Però es va començar al revés, va ser una fatal gestió, molt mala administració, perquè varen posar en el sac dels possibles fraus a tothom, en comptes d'haver començat a l'inrevés. És una mala praxis administrativa. Encara avui al Síndic estem administrant queixes que provenen d'aquella cua que es va crear, amb milers de situacions de la gent més necessitada d'ajut públic del nostre país. És una prova molt clara que els deia al principi de la meua primera intervenció, legalitat és una cosa, bona administració n'és una altra.

I això, quan jo els demano que enforteixin els òrgans de control, i els ho demanàvem també en la reunió que vam fer amb el president Mas, no els estic demanant, fixin-se, jo no he demanat més recursos per al Síndic de Greuges, he demanat més recursos per a la Sindicatura de Comptes. si van caient encàrrecs #(0:01:11), potser algun dia sí que demanarem més recursos. Però els demanava enfortiment d'aquests òrgans a partir d'una premissa. Algú ha dit: cal o no desprestigiar aquests òrgans? Mirin, passen el cotó de la prova de si són o no són independents. Allò important d'aquests òrgans és que siguin independents. Si aquests òrgans els veiem de com ens els repartim per a interessos partidistes, la «pifiem». La independència ve de com se'ls nomena, quines majories per nomenar-los, com se'ls dota, si realment tenen independència en recursos personals i en recursos materials, i després en la seva actuació. Si realment actuen, tinguin al davant un cas de color marró, de color groc o de color gris, i em sembla que cito colors que no..., perdó, potser m'he equivocat en un, però intento buscar colors que no pertanyen a ningú. Del color que sigui, aquí està la prova.

Ens coordinem? Sí. Els tres estatutaris..., els quatre estatutaris, perquè afegiré el Consell de l'Audiovisual, el Consell de Garanties, Sindicatura de Comptes, Audiovisual i Síndic de Greuges, de tant en tant tenim trobades d'intercanvi d'informació sobre la marxa de les administracions en les institucions a mida que pugui ser comú. I amb altres tenim convenis, com tenim amb l'Oficina Antifrau, com amb el Consell de l'Audiovisual, on procurem, el que abans he explicat, que no s'entorpeixin i que no dupliquem els treballs per donar la millor solució.

En el cas del Síndic, s'afegeix que ens toca també les empreses privades – penúltima qüestió, eh?, ho prometo– d'interès general, i entrem al món privat que

té servei públic. Ho diu l'article 78 de l'Estatut, i la Llei que vostès varen fer el 2009. Tenen des de fa molt poc en el Parlament, entenc que vostès no tenen per què saber-ho, un informe sobre els drets de subministraments bàsics: electricitat, llum, gas, aigua, una sèrie de qüestions que toquen de ple en la quotidianitat de tota la ciutadania. Abans m'he referit als desnonaments, que hem actuat, o a les preferents, que hem actuat, i també sobre les entitats financeres.

La penúltima qüestió, el tema Castor. Ho he dit i ho torno a dir perquè m'ho han preguntat: segurament és el escàndol més gran que he vist mai en la meua vida política, que barreja públic i privat, que agafa administracions de colors diferents. Per tant, ningú pot llegir en el que ha fet el Síndic sobre el tema Castor, en el llarguíssim informe i tota l'actuació, que va adreçada a cap partit polític en concret. Va adreçat a l'Administració pública. Hem demanat que es portés al Tribunal Constitucional, hem consta que aquesta casa ho ha votat. Hem demanat que ho agafi la Comissió Europea, i els puc dir, perquè ho hem aconseguit, que la defensora del poble europeu, amb la qual tenim una estreta col·laboració, ha assumit els raonaments de l'informe del Síndic i ho ha lliurat al secretariat de la Comissió Europea, # les diverses matèries, i que pot acabar en el Tribunal Europeu.

Hem demanat al Govern de Catalunya que actuï en un doble front: en els possibles delictes mediambientals de les conselleries afectades, i en el tema d'aconseguir el rescabament dels danys de les persones afectades. Fa molt poc ha sortit un darrer informe –un de més– bastant inequívoc sobre la relació causa/efecte dels més de mil sismes. Vam demanar que en el seu dia s'hi actués amb celeritat, perquè si s'hagués aplicat la clàusula de suspensió que pot aplicar el Tribunal Constitucional no s'hauria pagat la indemnització. Aquí no ens van fer cas ningú de vostès. Es podia haver evitar fins i tot aquesta promptitud tan estranya i tan rara en tot el panorama polític i públic de les administracions, pagar una quantitat com 1.350 milions en aquell termini tan breu. I continuem amb relació amb les administracions afectades, i a l'espera de poder rematar aquest treball.

Només dir-los que el compromís del Síndic continua sent el que els he subratllat, i que em tenen a la seva disponibilitat, si en aquesta comissió algun dia volen entrar en altres matèries, o avui mateix. I una recomanació: facin balanç, crec que no és el Síndic qui l'ha de fer, de tot el que van significar les reunions del 2013.

Gràcies, i perdó per...

El president

Moltíssimes gràcies, síndic, de nou. I com tots els grups parlamentaris saben, el tenen a disposició per a qualsevol tasca de la matèria que investiguem.

Abans d'acomiar-lo i d'aixecar la sessió...

Oriol Amorós i March

Perdoni, president, deu segons, eh?, sense voler obrir torn, només és una apreciació d'una paraula que se m'ha escapat. Com ha dit vostè que es podia haver evitar el pagament de la indemnització del cas Castor?

El president

Clàusula de suspensió.

El síndic de greuges

Sí, la llei... O sigui, el Constitucional pot suspendre una matèria i se li planteja en forma de recurs. Està obligat a suspendre-la quan l'admet per part del Govern central, del Govern espanyol. De tots els altres recursos, malgrat que se li demani, se li pot demanar, no està obligat a fer-ho, però ho pot fer, i pot suspendre un article. I nosaltres dèiem en uns documents que va elaborar la Comissió Castor, en què van treballar col·legis professionals de Catalunya, pràcticament tots els implicats: col·legis d'advocats, entitats del territori on ha afectats pels sistemes, i el síndic, varen plantejar a unes primeres reunions que tots vostès van rebre, un recurs demanant la suspensió, ara ho dic de memòria, crec que era l'article 4.2, que és el pagament de la indemnització. Si això s'hagués fet abans de termini, i el Constitucional ho hagués acceptat i ho hagués exercit, s'hauria aturat.

El president

Senyor Rodríguez.

Santi Rodríguez i Serra

Gràcies. No, per complementar aquesta informació, perquè ens sembla que és rellevant, com a mínim, a efectes d'acta, deixar constància d'uns altres fets. Els primers que van considerar que aquesta clàusula que obligava a una indemnització va ser precisament el Govern d'Espanya, i va ser el Govern d'Espanya el que va

instar una demanda de lesitimitat de l'interès públic en relació amb aquesta clàusula, que es va introduir l'any 2008 en el real decret que feia l'adjudicació del dipòsit Castor, i hi ha una sentència del Tribunal Suprem que declara la legalitat d'aquesta clàusula, eh? Em semblava important deixar constància d'aquest fet.

El president

Gràcies, senyor Rodríguez. Senyor síndic?

El síndic de greuges

Espero que algun dia discutirem altres conseqüències del tema Castor, però només precisar, seguint l'argument del senyor Rodríguez, que la sentència del Suprem diu que és legal la clàusula, malgrat que d'hidrocarburs diu que hauria de ser gratuït, en aquest cas diu que és legal, però afegeix, en una altra part del mateix raonament, que s'haurà de pagar sempre i quan la instal·lació sigui operativa i no hi hagi dolo o negligència, dues condicions que, com diu el propi ministre Soria, estan per demostrar. De moment s'ha hivernat.

El president

Moltíssimes gràcies. I abans d'acomiar el síndic i donar per finalitzada la sessió formal, si els sembla, passem a votació de les peticions d'ampliació de documentació. Hi ha dues més que s'han presentat, les exposo verbalment. La primera és la del Grup d'Iniciativa per Catalunya Verds – Esquerra Unida i Alternativa, no la que hem votat abans, que ha estat aprovada, sinó que fa referència a una sol·licitud de documentació en l'Agència Estatal d'Administració Tributària, on se sol·licita l'extracte de les declaracions de béns a Hisenda del senyor Jordi Pujol i Soley, des de l'any 1980 i fins l'any 2000.

Si els sembla, la sotmetem a votació? Per unanimitat quedaria aprovada.

I la segona és del Grup d'Esquerra Republicana, fa referència a cinc sol·licituds a un mateix ens, que és el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, i on es demana la instrucció de la querella del fiscal contra divuit directius de Banca Catalana, entre els quals l'expresident Jordi Pujol, els escrits de la defensa, l'informe del Banc d'Espanya que va donar lloc a la querella, la sentència d'exculpació de l'expresident Jordi Pujol i Soley, i la sentència de sobreseïment del cas.

Ho podem donar per aprovat? Doncs, totes dues sol·licituds queden aprovades.

Moltíssimes gràcies, i ara ens tornem a trobar.

Senyor Santi Rodríguez.

Santi Rodríguez i Serra

No, simplement per comentar que el nostre grup, en el treball d'aquesta comissió està utilitzant també altra documentació que no forma part del pla de treball. Jo no sé si això és convenient també demanar que formi part del pla de treball o no, aquesta documentació que puguem estar utilitzant. Dic nosaltres com suposo que qualsevol altre grup.

El president

Jo entenc que sí. En tot cas, des de la formalitat ho hauríem d'aprovar en aquesta comissió perquè s'incorporés també al disc dur que tots compartim, que es troba al disc dur virtual de la informació. Entenc que tota la informació serà d'interès de la resta de grups, però hi ha aquesta formalitat que s'hauria d'aprovar en la comissió. El tràmit és senzill, vull dir que li agraeixo l'ofertament.

La sessió se suspèn a les... i es reprèn a les...